

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (ЦНТУ)

Кафедра економіки, підприємництва
та готельно-ресторанної справи

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва курсу	ПІДПРИЄМНИЦТВО І БІЗНЕС-КУЛЬТУРА
Викладач 	БУГАСВА МАРІЯ ВІКТОРІВНА, кандидат економічних наук, професор кафедри економіки, підприємництва та ГРС
Рівень вищої освіти	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)
Контактний телефон викладача	+38(095) 19-14-552
Е-mail:	Bmw87forever@gmail.com
Обсяг та ознаки дисципліни	Вибіркова дисципліна Форма контролю: залік Загальна кількість кредитів – 4, годин – 120. Формат: очний (offline / face to face) / дистанційний (online). Мова викладання: українська
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку кафедри економіки, підприємництва та ГРС, розміщеному в інформаційному ресурсі moodle.kntu.kr.ua; у режимі відео конференцій Zoom, через електронну пошту, Viber, Telegram за домовленістю. Віртуальна аудиторія: https://us04web.zoom.us/j/72415477221?pwd=e7ZLTi7KEkKaE19wGotLzKx8Z06m2Q.1
Пререквізити	Особливі вимоги відсутні, але ефективність засвоєння змісту дисципліни значно підвищиться, якщо здобувач володіє знаннями з основ економічної теорії, вступу до спеціальності, макроекономіки, мікроекономіки, економіки підприємства, міжнародних економічних відносин, менеджменту, маркетингу тощо.

1. Мета і завдання дисципліни

Мета полягає у формуванні системи знань щодо сутності підприємництва як особливого виду діяльності, певного стилю і типу поведінки, що визначає бізнес-культуру підприємства, сучасної форми господарювання виробничо-комерційних структур в умовах ринкових відносин; набутті практичних умінь комплексного сприйняття та розв'язання проблем, що виникають у діяльності підприємницьких структур для створення сприятливого бізнес-середовища і підвищення ефективності функціонування виробничо-господарських систем. Ця дисципліна дає необхідну сукупність теоретичних основ бізнесової діяльності та культури її ведення в різних сферах господарювання.

Основні завдання вивчення дисципліни полягають у:

- формуванні системного розуміння сутності підприємництва та підприємницького менеджменту, умов започаткування й ведення власної справи;
- набутті знань про явища тіньової економіки та їх вплив на розвиток бізнесу;
- засвоєнні факторів підприємницького успіху та механізмів його досягнення;
- вивченні форм і принципів ділового спілкування та їх ролі у побудові ефективних бізнес-відносин;
- ознайомленні з поняттям бізнес-культури, її моделями та тенденціями розвитку у XXI столітті;
- формуванні уявлення про принципи етики сучасного бізнесу та соціальної відповідальності підприємництва;
- вивченні форм впровадження етики бізнесу на підприємстві та принципів етичних відносин зі споживачами, партнерами і конкурентами;
- розвитку навичок формування культурних бізнес-комунікацій та попередження/усунення бізнес-конфліктів;
- оволодінні технологіями бізнес-дизайну як інструменту підвищення бізнес-культури підприємства;
- формуванні практичних умінь застосовувати сучасні моделі етичної та культурної поведінки у сфері підприємництва.

2. Результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

знати:

- сутність підприємництва, його види та роль у сучасній економіці;
- основи підприємницького менеджменту та технології започаткування власної справи;

- фактори підприємницького успіху та ризику, пов'язані з тіньовою економікою;
- сутність бізнес-культури, її моделі та тенденції розвитку у XXI столітті;
- принципи етики сучасного бізнесу, соціальної відповідальності та етичних відносин зі споживачами, партнерами і конкурентами;
- особливості ділового спілкування, бізнес-комунікацій і бізнес-дизайну.

вміти:

- застосовувати знання з підприємництва для створення та розвитку бізнесу;
- аналізувати умови успішності підприємницької діяльності;
- будувати ефективні моделі ділових комунікацій та вирішувати бізнес-конфлікти;
- впроваджувати принципи бізнес-етики та соціальної відповідальності в практику діяльності підприємства;
- використовувати інструменти бізнес-дизайну для підвищення бізнес-культури організації.

володіти:

- навичками планування та організації підприємницької діяльності;
- методами формування бізнес-культури та корпоративної етики;
- комунікативними технологіями ділового спілкування в бізнес-середовищі;
- практичними прийомами попередження й подолання бізнес-конфліктів;
- сучасними підходами до інтеграції етики, культури та інновацій у підприємницьку практику.

3. Політика курсу та академічна доброчесність

Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлювати наслідки її порушення. При організації освітнього процесу в Центральнотуристському національному технічному університеті здобувачі вищої освіти, викладачі та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу (<https://kntu.kr.ua/file/content/424/polozhennia-pro-orhanizatsiyu-osvitnoho-protsesu-v-tsntu.pdf>); Положення про організацію вивчення вибіркового навчальних дисциплін та формування індивідуального навчального плану ЗВО (<https://kntu.kr.ua/file/content/424/polozhennia-pro-orhanizatsiyu-osvitnoho-protsesu-v-tsntu.pdf>); Кодексу академічної доброчесності ЦНТУ (<https://kntu.kr.ua/file/content/1938/kodeks-akademichnoi-dobrochesnosti.pdf>).

4. Програма навчальної дисципліни

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Завдання
1	Тема 1. Підприємництво та підприємницький менеджмент	10	1. Питання до додаткової підготовки. 2. Завдання для індивідуальної роботи 3. Завдання для групової роботи 4. Підготовка реферату. 5. Практичні кейси 6. Ситуаційний кейс.
2	Тема 2. Технологія заснування власної справи	9	1. Питання до додаткової підготовки. 2. Завдання для індивідуальної роботи 3. Завдання для групової роботи 4. Підготовка реферату. 5. Практичні кейси 6. Ситуаційний кейс
3	Тема 3. Тіньова економіка в бізнесі	9	1. Питання до додаткової підготовки. 2. Завдання для індивідуальної роботи 3. Завдання для групової роботи 4. Підготовка реферату. 5. Практичні кейси 6. Ситуаційний кейс
4	Тема 4. Підприємницький успіх: його сутність та складові	8	1. Питання до додаткової підготовки. 2. Завдання для індивідуальної роботи 3. Завдання для групової роботи 4. Підготовка реферату. 5. Практичні кейси 6. Ситуаційний кейс
5	Тема 5. Форми та принципи ділового спілкування	9	1. Питання до додаткової підготовки. 2. Завдання для індивідуальної роботи 3. Завдання для групової роботи 4. Підготовка реферату. 5. Практичні кейси 6. Ситуаційний кейс
6	Тема 6. Бізнес-культура: сутність та модельний ряд	9	1. Питання до додаткової підготовки. 2. Завдання для індивідуальної роботи 3. Завдання для групової роботи 4. Підготовка реферату. 5. Практичні кейси 6. Ситуаційний кейс
7	Тема 7. Принципи етики сучасного бізнесу	8	1. Питання до додаткової підготовки. 2. Завдання для індивідуальної роботи 3. Завдання для групової роботи 4. Підготовка реферату. 5. Практичні кейси 6. Ситуаційний кейс
8	Тема 8. Соціальна відповідальність у бізнесі	9	1. Питання до додаткової підготовки. 2. Завдання для індивідуальної роботи 3. Завдання для групової роботи 4. Підготовка реферату. 5. Практичні кейси 6. Ситуаційний кейс
9	Тема 9. Форми впровадження	8	1. Питання до додаткової підготовки.

	етики бізнесу на підприємстві		2. Завдання для індивідуальної роботи 3. Завдання для групової роботи 4. Підготовка реферату. 5. Практичні кейси Ситуаційний кейс
10	Тема 10. Принципи етичних відносин із споживачами, діловими партнерами та конкурентами	9	1. Питання до додаткової підготовки. 2. Завдання для індивідуальної роботи 3. Завдання для групової роботи 4. Підготовка реферату. 5. Практичні кейси 6. Ситуаційний кейс
11	Тема 11. Основи формування культурних бізнес-комунікацій	9	1. Питання до додаткової підготовки. 2. Завдання для індивідуальної роботи 3. Завдання для групової роботи 4. Підготовка реферату. 5. Практичні кейси 6. Ситуаційний кейс
12	Тема 12. Технології попередження та усунення бізнес-конфліктів	8	1. Питання до додаткової підготовки. 2. Завдання для індивідуальної роботи 3. Завдання для групової роботи 4. Підготовка реферату. 5. Практичні кейси 6. Ситуаційний кейс
13	Тема 13. Бізнес-дизайн, як спосіб підвищення бізнес-культури підприємства	8	1. Питання до додаткової підготовки. 2. Завдання для індивідуальної роботи 3. Завдання для групової роботи 4. Підготовка реферату. 5. Практичні кейси 6. Ситуаційний кейс
14	Тема 14. Тенденції розвитку бізнес культури в 21 столітті.	7	1. Питання до додаткової підготовки. 2. Завдання для індивідуальної роботи 3. Завдання для групової роботи 4. Підготовка реферату. 5. Практичні кейси 6. Ситуаційний кейс
Разом		120	

5. Система оцінювання та вимоги

Види контролю: поточний, підсумковий.

Форма підсумкового контролю: залік.

Протягом семестру здобувач може отримати максимум 100 балів, в тому числі за перший рубіжний контроль – 50 балів, за другий рубіжний контроль – 50 балів. По поточному контролю здобувач має можливість отримати бали за активність на лекційних та практичних заняттях, виявлення рівня підготовки здобувачів із зазначеної теми під час опитування, підготовки додаткових питань до тем, виконання завдань для індивідуальної роботи, завдань для групової роботи, підготовки рефератів, практичних кейсів та задач. Кількість балів, одержана здобувачем вищої освіти протягом семестру, та кількість балів за виконання підсумкової залікової роботи додається і

разом складає оцінку знань здобувача вищої освіти з навчальної дисципліни за 100- бальною шкалою та дворівневою шкалою («зараховано», «не зараховано») та шкалою ЄКТС результатів навчання. Результати навчання, набуті шляхом неформальної, інформальної освіти зараховуються відповідно до Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти в Центральнотраїнському національному технічному університеті. При контролі на лекційних та практичних заняттях оцінці підлягають: рівень знань, продемонстрований у виступах з доповідями-презентаціями та при підготовці індивідуальних завдань; результати поточного опитування, розв'язання практичних завдань. Критеріями оцінки є: при усних відповідях: повнота розкриття питання; логіка викладання, культура мови; емоційність та переконаність; використання основної та додаткової літератури; аналітичні міркування, вміння роботи порівняння, висновки. при виконанні письмових завдань: повнота розкриття питання; цілісність, системність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки; самостійність виконання завдання; акуратність оформлення письмової роботи (реферату, тезисів, статті).

Таблиця 1

Схема нарахування балів за видами робіт

Види робіт	Максимальна кількість балів за один вид робіт	Орієнтовна кількість робіт, необхідних для одержання здобувачем максимальної кількості балів протягом семестру	Максимальна кількість балів, яку можливо отримати протягом семестру за видом роботи	В тому числі розподіл за рубіжними контролями, враховуючи розподіл балів	
				I	II
Розв'язання задач	5	4 завдання	20	10	10
Поточне опитування («перевернутий клас»)	5	4 відповіді	20	10	10
Доповіді презентації на практичних заняттях	5	2 доповіді-презентації	10	5	5
Розв'язання кейсів	5	8	40	20	20
Підготовка індивідуальних завдань	5	2 індивідуальні завдання	10	5	5
Разом			100	50	50

Участь в поточному опитуванні, доповідь-презентації на практичних заняттях, підготовка індивідуальних завдань оцінюється у 5 балів за: повний, розгорнутий, вичерпний виклад змісту поставленого питання або проблеми; повний перелік необхідних для розкриття змісту питання економічних категорій та законів; виявлення творчих здібностей у розумінні, викладенні й використанні навчально-програмного матеріалу; здатність здійснювати

порівняльний аналіз різних теорій, концепцій, підходів та самостійно робити логічні висновки й узагальнення; знання історії створення таких теорій та еволюції поглядів основних представників; уміння користуватись методами наукового аналізу економічних явищ, процесів і характеризувати їхні риси та форми виявлення; демонстрація здатності висловлення та аргументування власного ставлення до альтернативних поглядів на дане питання; використання актуальних фактичних та статистичних даних, знань дат та історичних періодів, які підтверджують тези відповіді на питання; знання необхідних законів і нормативних матеріалів України, міжнародних та міждержавних угод з обов'язковим на них посиланням під час розкриття питань, які того потребують; знання точних назв та функцій національних та міжнародних установ, історії їх створення і ролі при вирішенні проблем, які ставляться у конкретному питанні; засвоєння питань програми курсу відповідно до основної та додаткової літератури. Відповідь знижується на 1 бал, якщо не виконано дві вимоги до відповіді на вищий бал. Відповідь оцінюється у 0 балів за неготовність до заняття. При виконанні задачі чи кейсу з теми дисципліни, оцінюються в 5 бали кожне. При розв'язуванні практичних задач здобувач може отримати: 5 балів – ставиться, якщо практичне завдання розв'язано вірно; 4 бали – ставиться, якщо в практичному завданні допущені незначні помилки; 3 бали – якщо завдання розв'язано вірно не менше 50% обсягу завдання; 2 бали – якщо завдання розв'язано вірно менше половини обсягу завдання; 1 бал – якщо завдання розв'язано вірно не менше 25% обсягу завдання; 0 балів - якщо завдання не виконано або виконано невірно.

Шкала оцінювання: ЄКТС, національна та ЦНТУ

Оцінка за шкалою ЄКТС	Визначення	Оцінка	
		За національною системою (залік)	За системою ЦНТУ
A	ВІДМІННО - відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	Зараховано	90-100
B	ДУЖЕ ДОБРЕ - вище середнього рівня з кількома помилками	Зараховано	82-89
C	ДОБРЕ - в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок		74-81
D	ЗАДОВІЛЬНО - непогано, але зі значною кількістю недоліків	Зараховано	64-73
E	ДОСТАТНЬО - виконання задовольняє мінімальні критерії		60-63
FX	НЕЗАДОВІЛЬНО - потрібно попрацювати перед тим, як перескласти	Незараховано	35-59
F	НЕЗАДОВІЛЬНО - необхідна серйозна подальша робота		1-34

6. Рекомендовані джерела інформації:

Основні:

1. Валінкевич Н.В. Основи підприємництва: Підручник / Біляк Т.О., Бірюченко С.Ю., Бужимська К.О., та ін.; [під заг. ред. Н.В. Валінкевич.] Житомир: ЖДТУ, 2019. 493 с.
2. Грищенко І. М. Підприємницький бізнес: підруч. для студентів ВНЗ. К.: Грамота, 2016. 519 с.
3. Добрава Н.В. Основи бізнесу: навчальний посібник / Добрава Н.В., Осипова М.М. Одеса: Бондаренко М. О., 2018. 305 с.
4. Колот В.М., Репіна І.М., Щербина О.В., Шергіна Л.А., Ковтун В.П. Підприємництво: організація, ефективність, бізнес-культура: практикум. К.: КНЕУ. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/items/a3367cb7-e289-4b42-94a8-f794c0621aac>
5. Основи економіки, підприємництво та економічна безпека: навч. посіб. / уклад.: С.О. Стойка, В.О. Стойка. Умань : Візаві, 2019. 195 с.
6. Основи підприємницької діяльності [Електронний ресурс]: підручник / В.М.Марченко, С.О. Тульчинська, І.В. Макалюк [та ін] ; КПП ім. Ігоря Сікорського / за редакцією д.е.н., проф. В.М. Марченко. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2022. 516 с.
7. Педько А.Б. Основи підприємництва і бізнес культури: навч посібник. К.: Центр учбової літератури, 2020.168 с.
8. Підприємництво і бізнес-культура. Кредитно-модульний курс: навч. посіб. / [Н. М. Тягунова, О.А. Спориш.]. Київ.: Центр учбової літератури, 2019. 118 с.
9. Підприємництво: навч. посіб. / І.В. Гой, Т.П.Смелянська. К.: ЦУЛ, 2019. 368 с.
10. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність:підручник/ [І.М. Сотник, Л.М. Таранюк]. Університетська книга, 2018. 572 с.
11. Підприємництво та основи бізнесу. Практикум: Навчальний посібник / під заг. ред. Т.П. Остапчук. Житомир : Житомирська політехніка, 2023. 280 с.
12. Підприємництво і бізнес-культура: навчальний посібник / Укладачі: Лаготюк В.О., Безродна С.М. Чернівці, Видавничий дім «РОДОВІД» 2016. 158 с.
13. Підприємництво: підручник / С.В. Панченко, В.Л. Дикань, О.В. Шраменко [та ін.]. Харків : УкрДУЗТ, 2018. Ч. 1. Теоретичні основи організації підприємницької діяльності. 241 с.
14. Сотник І.М., Таранюк Л.М. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність [Текст]: підручник / за заг. ред. д.е.н., проф. І.М. Сотник, д.е.н., проф. Л. М. Таранюка. Суми : ВТД «Університетська книга», 2018. 572 с.
15. Теплюк М.А. Підприємництво і бізнес-культура: дистанційний курс. К.: КНЕУ. URL: <http://do-m.kneu.kiev.ua/course/view.php?id=1066>
16. Ткачук О. М. Бізнес-культура: навчальний посібник. Вінницький торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету. Вінниця: ВТЕІ КНТЕУ, 2013. 204 с.

17. Тягунова Н.М. Підприємництво і бізнес-культура. Кредитномодульний курс: навч. посіб. / Н.М. Тягунова, О.А. Спориш. К.: Центр учбової літератури, 2014. 118 с.
18. Шергіна Л.А., Ковтун В.П. Підприємництво і бізнес-культура: дистанційний курс. К.: КНЕУ. URL: <https://ido-m.kneu.edu.ua/moodle/course/view.php?id=205>
19. Ярошевич Н. Б. Підприємництво і менеджмент навч. посіб. К.: Ліра-К, 2014. 408 с.

Додаткові:

1. Інноваційне підприємництво: креативність, комерціалізація, екосистема: навч. посіб. для ВНЗ / [Ю. Бажал та ін.]; за ред. д-ра екон. наук, проф. Ю. М. Бажала. К.: Пульсари, 2015. 278 с.
2. Класифікатор видів економічної діяльності (КВЕД) ДК 009:2005, ДК009:2010. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vb457609-10#Text>
3. Класифікатор організаційно-правових форм господарювання ДК 002:2004. [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/ST000948.html
4. Кулішов В.В. Економічний довідник підприємця: навч. посіб. / В.В. Кулішов. К.: Ліра-К, 2013. 162 с.
5. Мельников А. М. Основи організації бізнесу: навч. посіб. / А.М.Мельников. К.: Ліра-К, 2013. 200 с.
6. Підприємництво і бізнес-культура: навчальний посібник / Укладачі: Лаготюк В.О., Безродна С.М. Чернівці, Видавничий дім «РОДОВІД». 2016. 158 с.
7. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-УІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
8. Про акціонерні товариства: Закон України від 27.07.2022 № 2465-ІХ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2465-20#Text>
9. Про державно-приватне партнерство: Закон України від 01.07.2010. № 2404-УІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17#Text>
10. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців: Закон України від 15.05.2003 № 755-ІУ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text>
11. Про Державну службу України з питань регуляторної політики та розвитку підприємництва: Указ Президента України від 19.12.2011 № 1168/2011. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1168/2011#Text>
12. Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності: Закон України від 11.09.2003 № 1160-ІУ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1160-15#Text>
13. Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 02.03.2015 № 222-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19#Text>

14. Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні: Закон України: Прийнятий ВР України 12.01.2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-17>

15. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>

Інформаційні ресурси:

1. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua

2. Офіційний сайт Національної бібліотеки ім. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua/>

3. Офіційний сайт Всесвітнього економічного форуму. URL: <http://www.weforum.org>

4. Офіційний сайт ділового видання Fortune. URL: <http://www.fortune.com>

5. Офіційний сайт ділового журналу Forbes. URL: <http://www.forbes.com>

6. Офіційний сайт ЄБРР. URL: <http://www.ebrd.com>

7. Офіційний сайт Європейської комісії. URL: <http://ec.europa.eu>

8. Офіційний сайт Євростат. URL: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu>

9. Офіційний сайт ЄС. URL: <http://www.europa.eu.int>

10. Офіційний сайт ЄЦБ. URL: <http://www.ecb.europa.eu>

11. Офіційний сайт Організації економічного співробітництва і розвитку. URL: <http://www.oecd.org>

12. Офіційний сайт Світової організації торгівлі. URL: <https://www.wto.org>

13. Офіційний сайт статистичний порталу Statista. URL: <http://www.statista.com>

14. Освітні ресурси України. URL: <http://meta-ukraine.com/topics.asp?t=12>

15. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua/>

16. Наукова бібліотека НаУКМА. URL: <https://library.ukma.edu.ua/>